

ECZACI BELKIS DERMAN

(1906 - 1958)

Yazan: Ecz. Hasan Derman

"Farmakolog"un çıktığı senelerde kaybettiklerimizi anmak vazifesi ekseriya bana düşerdi. Meğer bu yerinde ve acı işi, en yakınım, varlığımın en kıymetli rüknü, tek parçası için de yapmak mukaddermiş. Hayatın bu cilvesine ne diyebilirim.

Belkis; ilk üç kadın meslekdaşımızdan biridir. Ölümü ile memleketimizde ilk eczane sahibesini kaybetmiş olduk. O, aynı zamanda lâboratuar açan, müstahzar ruhsatnamesi alan, hattâ ortak sıfatiyle de olsa ecza depoculuğu ile ilgilenmiş bulunan ilk eczacı hanımdır. Fakat, Belkis için asıl olan eczane sahipliği sıfatı idi. Hayatı boyunca bu vasfın dışında hiçbir varlığı benimsemedi ve her şeyi tâli telâkki etti. Belkis için eczane; bir gaye, bir hedef olmakla kalmamış, son nefesine kadar en büyük zevkini ve biricik emel ve arzusunu teşkil etmekte devam etmiştir.

Hülâsa: eczanesiz Belkis, Belkis için bahis konusu olamaz, tahayyül ve tahammülü güç bir haldi.

Esasen daha lise sıralarında eczacılığı meslek olarak seçmesi ve eczacı olmağa karar vermesi de, eczaneye, eczanenin vitrinlerine, kavanozlarına, bunların tertiplerine gönül vermesile başlar.

Bunun içindir ki ölümüne kadar ne bahasına olursa olsun eczane sahibi ünvanını muhafaza etmiştir.

1930 da mektebini bitirir bitirmez Adapazarı'ndaki merhum Ömer Beyin eczanesine ortak olmuştu. Ailesinden ayrılmamak için başka çaresi de yoktu. Fakat bu ilk hamle kısa olmuş ve bir müddet sonra ayrılmak mecburiyetinde kalmıştı. Fütür getirmede ve Düzce'de yeniden bir eczane açmağa muvaffak oldu. Artık yıllanmış ve beslene beslene gelişip serpilmiş olan hayali tahakkuk etmiş, tek başına da eczane sahibi olmuştu.

Şüphe edilemez ki hayatının en mes'ut günlerinden bir kısmını, bu küçük fakat pırl pırl Düzce Eczanesi'nde yaşadı. Bankosunda bizzat ve bil'fiil çalışıyor, hemen hemen bütün işlerini kendi görüyor, nöbetini dahi kendi tutuyordu.

Ancak Asım Manap'ın Kumkapı'daki eczanesini aldıktan sonra İstanbul'a gelebilmişti. Eczanesiz kalmak onun için tasavvur bile edilemezdi. Onca değeri ve karşılığı ne olursa olsun, hiçbir servet en küçük,

en mütevazî eczanenin yerini tutamazdı. Eczanenin kazanıp kazanmaması da bahis konusu değildi. Kumkapı'da da bankosundan ayrılmıyordu. Mektepten çıktıktan sonra Belkis'in eczane sahibi olmayarak geçen günleri; ancak, annelik ısrarının tahdit ettiği zamana münhasır kalır. Nitekim bu zorlayışla, aldığı fiyata devrettiği Kumkapı Eczanesinden sonra 1941 iptidasında Bahçekapıdaki İstanbul Eczanesinin başına geçti.

Diyebilirim ki, son âkibetini de bu eczane işiyakı hazırlamıştır. Kalbini harab eden romatizmaya Kumkapı Eczanesinde tutuldu. Etrafının ısrarları, ricaları, müdahaleleri, hattâ tazyiki onu eczane sahibi olmaktan ayıramadı. Müsterek hayatımızın en mühim münakaşa köşesini de eczane sahibi olup olmaması, bu mes'uliyeti taşıyıp taşınamaması teşkil etmiştir. Fakat bütün bunlara rağmen Belkis eczanesiz olamadı.

Hastalığı ilerleyince bankosu ile meşgul olamıyor, fakat yine de ve hiç olmazsa mes'uliyetini taşımak zevkünden feragat edemiyordu. Belkis, eczaneye ve tabelâdaki ismine bu derece meftun ve bu kadar ileri âşıktı.

Belkis, lisede sınıfının çalışkan bir talebesi idi. Eczacı mektebinde de muvaffak oldu. Mekteplerine ve sınıf arkadaşlarına karşı sonsuz bir sevgisi, vardı. Mektep hatıraları, ölünceye kadar onun için tükenmez bir zevk ve saadet kaynağı olarak kalmıştır. Hastalığı neş'e ve canlılığını her gün biraz daha söndürmüş, onu sakin, mütevekkil; içine çekilmiş hattâ küskün ve mağmum yapmıştı.

Belkis'in itikad ve an'anelerine karşı taassuba varan bağlılığı hiçbir zaman zaafa uğramamıştır. Dürüst, nazik ve tendürüst olduğu nisbette merhametli, büyüklerine hürmetkâr, zayıflarla, küçüklere şefkatli vasıfta bir insandı.

Belkis eşsiz bir anne olduğu kadar, zor bulunur bir ești. Gelişmemde bana destek ve ilham kaynağı olmakla kalmamış, hakikatte, meslekî, içtimaî ve siyasî varlığına, bu yoldaki didişme ve çalışmalarına, istirahatından ve zevkenden fedakârlık ederek yardım da etmiştir. Belkis, yuvasının kifayetli, bilgili ve müdebbir nazımını maddi varlığına da başlıca âmîli idi. Ölümü benim için yarından da ileri bir ölüm oldu. Ve böylece her gün biraz daha ilerliyecek.

İltizam bulmayacak hüsrana taş basarak onu minnetle anarken, hâtırası önünde hürmetle eğilmem de kâfi gelmiyor. Fakat ne yapabiliyim. Allah böyle istedi, böyle oldu. Rahmeti büyüktür. Elbette ki lâyıf olan Belkis'ten esirgemiyecektir. İşte tesellim!